

Х. В. Кметик,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3707-7733>

О. І. Леуська,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

ЛІНГВІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА У СПРАВАХ ПРО МОВУ ВОРОЖНЕЧІ: ПРОБЛЕМИ ДОКАЗУВАННЯ

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: khkmetyk@gmail.com, 6859778@stud.kai.edu.ua

Метою статті є комплексне дослідження проблем доказування у процесі проведення лінгвістичної експертизи у справах, пов'язаних із мовою ворожнечі, а також виявлення ключових труднощів і визначення напрямів удосконалення методологічних підходів до аналізу відповідних текстів у правозастосовній практиці. Особливу увагу зосереджено на співвідношенні лінгвістичних і правових критеріїв оцінки мовленнєвих актів, що можуть містити ознаки дискримінації, ворожнечі або закликів до насильства. **Методи дослідження:** у процесі наукового аналізу використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, зокрема семантико-текстуальний аналіз для дослідження змістової структури мовленнєвих актів, дискурсивний аналіз для врахування соціального, політичного та культурного контексту висловлювань, лінгвопрагматичний підхід для визначення комунікативного наміру автора, а також порівняльно-правовий метод з метою зіставлення національних і міжнародних підходів до розуміння мови ворожнечі. Застосування зазначених методів дозволило забезпечити комплексний і міждисциплінарний характер дослідження.

Результати: встановлено, що однією з ключових проблем доказування у справах про мову ворожнечі є відсутність уніфікованих термінологічних визначень та стандартизованих методик лінгвістичної експертизи, що зумовлює суб'єктивність експертних висновків. Виявлено труднощі розмежування фактичних тверджень і оціночних суджень, а також визначення імпліцитних смислів, які можуть набувати провокативного характеру залежно від контексту. Доведено, що значний вплив на інтерпретацію текстів мають екстралінгвістичні чинники, зокрема соціально-політична ситуація, тип дискурсу та особливості цифрового середовища. **Обговорення:** результати дослідження свідчать, що ефективність лінгвістичної експертизи у справах про мову ворожнечі значною мірою залежить від застосування комплексного підходу, який поєднує лінгвістичні, правові та соціальні критерії оцінки текстів. Обґрунтовано необхідність уніфікації термінології, розробки чітких критеріїв ідентифікації мови ворожнечі та впровадження стандартизованих процедур експертного аналізу з метою підвищення об'єктивності та юридичної точності доказування.

Ключові слова: лінгвістична експертиза; мова ворожнечі; семантико-текстуальний аналіз; дискурсивний аналіз; лінгвопрагматика; доказування.

Постановка проблеми та її актуальність. Проблема мови ворожнечі в сучасному суспільстві набула особливої актуальності в умовах ак-

тивного розвитку цифрових комунікацій, поширення соціальних мереж та зростання впливу медійного і політичного дискурсів на форму-

вання суспільної свідомості. Мовленнєві акти, що містять ознаки ворожнечі, дискримінації або приниження за ознаками національності, етнічного походження, релігійних переконань, статі чи інших соціальних характеристик, дедалі частіше стають предметом судового розгляду та правової оцінки. У зв'язку з цим зростає значення лінгвістичної експертизи як спеціального засобу доказування у кримінальному, цивільному та адміністративному судочинстві.

Актуальність проблеми зумовлена складністю ідентифікації мови ворожнечі, оскільки такі висловлювання нерідко мають імпліцитний характер, маскуються під оціночні судження, сатиру або критику та залежать від широкого соціального, політичного й культурного контексту. Відсутність уніфікованих підходів до тлумачення поняття «мова ворожнечі», нечіткість термінології та різноманітність методик лінгвістичного аналізу призводять до суб'єктивності експертних висновків і ускладнюють процес доказування. За таких умов виникає потреба в науковому осмисленні проблем доказування у лінгвістичній експертизі, визначенні ключових методологічних викликів і виробленні підходів, які сприятимуть підвищенню об'єктивності та юридичної точності експертних досліджень.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Питання лінгвістичної експертизи та аналізу мовлення у правозастосовній практиці неодноразово ставали предметом наукових досліджень українських і зарубіжних учених. Зокрема, Л.В. Ажнюк у своїх працях розглядає типологію об'єктів лінгвістичної експертизи, проблеми словесного екстремізму та методологічні підходи до параметризації мовного злочину. Значний внесок у дослідження судово-лінгвістичної експертизи зробили Л.І. Шевченко та Д.Ю. Сизов, які систематизували основні методи аналізу текстів і визначили роль лінгвістичної експертизи в судовому процесі.

Окремі аспекти аналізу політичного та медійного дискурсу висвітлювалися у працях Н.В. Кондратенко, Я.А. Соколової-Височиної, а також у дослідженнях, присвячених прихованому мовленнєвому впливу та маніпулятивним технологіям. Проблематика мови ворожнечі в українському медіапросторі та онлайн-

дискурсах розглядалася в роботах А. Ярош, І. Богданової, О. Лептуги та інших науковців. Водночас більшість наявних досліджень зосереджуються або на загальнотеоретичних питаннях лінгвістичної експертизи, або на аналізі окремих проявів мови ворожнечі, залишаючи поза увагою комплексну проблему доказування та методологічної узгодженості експертних висновків. Це зумовлює необхідність подальшого наукового опрацювання зазначеної тематики.

Метою статті є комплексне дослідження проблем доказування у процесі проведення лінгвістичної експертизи у справах про мову ворожнечі, визначення основних методологічних труднощів аналізу мовленнєвих актів, а також обґрунтування необхідності застосування міждисциплінарного та стандартизованого підходу до оцінки текстів з метою підвищення об'єктивності та юридичної точності експертних висновків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лінгвістична експертиза у справах про мову ворожнечі є складним аналітичним процесом, спрямованим на виявлення мовленнєвих актів, що можуть провокувати нетерпимість, дискримінацію чи ворожнечу, а також на встановлення їхнього прагматичного змісту. Цей процес ускладнений низкою чинників: неоднозначністю термінологічних визначень, суб'єктивністю інтерпретації текстів, складністю розмежування фактичних і оціночних суджень, а також впливом контексту на сприйняття висловлювань [1].

Одним із основних викликів є відсутність чіткого й універсального визначення поняття «мова ворожнечі». У юридичній практиці України це поняття часто спирається на міжнародні стандарти, зокрема Рекомендацію № R(97)20 Комітету Міністрів Ради Європи, яка визначає мову ворожнечі як висловлювання, що провокують ненависть, ксенофобію чи дискримінацію. Проте в лінгвістичному контексті це поняття потребує уточнення, оскільки не всі висловлювання з негативним забарвленням автоматично кваліфікуються як такі, що розпалюють ворожнечу [2]. Наприклад, сатиричні чи критичні висловлювання можуть сприйматися як образливі, але не завжди мають на меті провокувати насильство чи дискримінацію. Лінгвістична

експертиза має чітко розмежовувати такі випадки, аналізуючи лексичне значення, стилістичну забарвленість і комунікативний намір.

Термінологічна нечіткість ускладнює співвіднесення мовленнєвих актів із юридичними нормами. Наприклад, поняття «пропаганда», «заклик до насильства» та «мова ворожнечі» у Кримінальному кодексі України часто перетинаються, але не мають чіткого розмежування. Висловлювання, що містить елементи пропаганди, не завжди може бути кваліфіковане як мова ворожнечі, якщо воно не спрямоване на дискримінацію чи провокування ворожнечі [3]. Для вирішення цієї проблеми необхідна розробка уніфікованої термінологічної бази, яка б враховувала як юридичні, так і лінгвістичні аспекти.

Інтерпретація текстів у справах про мову ворожнечі часто залежить від суб'єктивного сприйняття як експерта, так і адресата. Тексти можуть містити імпліцитні смисли, які активізуються лише в певному соціальному чи політичному контексті. Наприклад, висловлювання, що на поверхневому рівні виглядає нейтральним, у специфічному контексті може набувати провокативного характеру. Лінгвопрагматичний аналіз, заснований на теорії мовленнєвих актів Дж. Остіна та Дж. Серля, дозволяє розкрити такі приховані наміри шляхом вивчення не лише змісту, а й комунікативної мети висловлювання [4]. Проте суб'єктивність сприйняття адресатом ускладнює однозначне тлумачення, що вимагає від експерта врахування широкого дискурсивного контексту, включаючи соціальні, політичні та культурні чинники.

Наприклад, у політичному дискурсі висловлювання можуть бути сформульовані так, щоб уникнути прямої відповідальності, але водночас впливати на свідомість аудиторії. Такі тексти часто використовують метафори, алюзії чи риторичні прийоми, які ускладнюють їхню кваліфікацію як мови ворожнечі. Лінгвістична експертиза у таких випадках має спиратися на аналіз глибинної семантичної структури тексту, враховуючи його прагматичний потенціал.

Для лінгвістичної експертизи важливим є розмежування фактичних тверджень і оціночних суджень. Фактичні твердження базуються на перевірених даних і можуть бути верифіковані,

тоді як оціночні судження є суб'єктивними і відображають погляди автора. У справах про мову ворожнечі важливо визначити, чи є висловлювання твердженням, що вводить в оману чи провокує ворожнечу, чи лише вираженням думки. Наприклад, твердження на кшталт «певна етнічна група становить загрозу суспільству» може бути розцінене як мова ворожнечі, якщо воно не підкріплене фактами і має на меті дискримінацію. Аналіз таких висловлювань вимагає ретельного вивчення їхньої семантичної структури, аксіологічного забарвлення та контексту вживання [5].

Складність цього завдання полягає в тому, що оціночні судження часто маскуються під фактичні твердження. Наприклад, текст, який описує певну групу як «агресивну» чи «небезпечну», може створювати негативний стереотип, навіть якщо не містить явних закликів до насильства. Лінгвістична експертиза у таких випадках має виявляти аксіологічно марковані лексичні одиниці, риторичні засоби та прагматичні маркери, які вказують на намір автора.

Тексти, що досліджуються, можуть належати до різних дискурсивних сфер – політичної, медійної, побутової, – що впливає на їхнє сприйняття. Контекст відіграє вирішальну роль у процесі доказування. Наприклад, висловлювання в соціальних мережах, де комунікація є швидкою та емоційно зарядженою, мають більший потенціал для розпалювання ворожнечі, ніж аналогічні висловлювання в офіційних документах [6]. Дискурсивний аналіз дозволяє врахувати ці особливості, розглядаючи текст у його ширшому соціальному, культурному та історичному контексті.

Особливо складним є аналіз текстів у цифровому середовищі. Соціальні мережі характеризуються фрагментарністю, емоційністю та високим ступенем інтерактивності, що ускладнює точну інтерпретацію висловлювань. Наприклад, короткий пост, що містить сарказм чи іронію, може бути неправильно витлумачений як мова ворожнечі без належного аналізу контексту, включаючи коментарі, реакції користувачів і ширший дискурс [7]. Для таких текстів необхідний комплексний підхід, який поєднує семанти-

ко-текстуальний аналіз із вивченням комунікативного контексту.

Мовленнєві акти, що містять елементи мови ворожнечі, можуть бути прямими (наприклад, явні заклики до насильства) або непрямыми (використання метафор, стереотипів чи оцінних конструкцій). Непрямі висловлювання створюють особливі труднощі для експертизи, оскільки їхній прагматичний зміст залежить від контексту та сприйняття аудиторії [8].

Наприклад, текст, що описує певну групу як «паразитів» чи «загрозу», може не містити явних закликів до дії, але через емоційне забарвлення та асоціативний вплив сприймається як провокативний [9]. Для виявлення таких прихованих намірів необхідно аналізувати лексичний рівень, синтаксичні конструкції та риторичні засоби, які використовуються для створення негативного образу. Теорія прихованого мовленнєвого впливу, розроблена в роботах В. Чернявської та Г. Почепцова, дозволяє розкрити механізми маніпуляції свідомістю, що є важливим для кваліфікації мови ворожнечі [10].

Екстралінгвістичні чинники, такі як історичний, соціальний і політичний контекст, суттєво впливають на інтерпретацію текстів. В Україні, де історичні та політичні наративи часто використовуються для маніпулятивного впливу, врахування цих чинників є необхідною умовою для об'єктивної експертизи [11]. Наприклад, висловлювання, що стосуються історичних конфліктів чи етнічних стереотипів, можуть сприйматися по-різному залежно від регіону чи аудиторії. Дискурсивний аналіз дозволяє розкрити зв'язки між текстом і ширшим соціокультурним контекстом, що є особливо актуальним у справах про мову ворожнечі.

Сучасна практика лінгвістичної експертизи в Україні спирається на комбінацію семантико-текстуального, дискурсивного та лінгвопрагматичного аналізу. Однак брак стандартизованих процедур ускладнює досягнення відтворюваних результатів. Наприклад, різні експерти можуть по-різному інтерпретувати один і той же текст через відмінності у методологічних підходах чи суб'єктивне сприйняття. Для забезпечення об'єктивності необхідна розробка формалізова-

них методик, які б включали чіткі критерії оцінки тексту, такі як [12]:

- наявність аксіологічно маркованих лексичних одиниць (наприклад, слів із позитивним чи негативним забарвленням);
- використання риторичних засобів (метафор, гіпербол, алюзій);
- прагматичні маркери, що вказують на комунікативний намір;
- контекстуальна реконструкція змісту, яка враховує соціальні та історичні чинники.

Такий підхід дозволить зменшити суб'єктивність і підвищити юридичну точність експертних висновків.

Незважаючи на зростання кількості судових справ, пов'язаних із мовою ворожнечі, підготовка фахівців у цій галузі залишається недостатньою. Часто експертизи проводяться без належного врахування сучасних лінгвістичних теорій, таких як теорія мовленнєвих актів чи дискурсивний аналіз. Для вирішення цієї проблеми необхідно розвивати спеціалізовані програми підготовки, які б поєднували лінгвістичні, юридичні та психологічні знання [13]. Створення інституційних платформ для обміну досвідом між експертами також сприятиме підвищенню якості експертиз.

У контексті глобалізації та зростання міграційних процесів проблема мови ворожнечі набуває нових вимірів. Висловлювання, що стосуються мігрантів чи етнічних меншин, часто стають об'єктом лінгвістичної експертизи. У таких випадках важливо враховувати міжнародні стандарти захисту прав людини, зокрема рішення Європейського суду з прав людини, які наголошують на балансі між свободою слова та захистом від дискримінації. Лінгвістична експертиза має уникати надмірного обмеження свободи вираження думок, що вимагає чіткого розмежування між правомірними висловлюваннями та мовою ворожнечі [14]. Експерти мають дотримуватися принципів об'єктивності та неупередженості, щоб уникнути суб'єктивних інтерпретацій чи упередженого ставлення до певних соціальних груп. Розробка кодексу професійної поведінки для лінгвістів-експертів і впровадження механізмів незалежного рецензування

експертних звітів сприятимуть підвищенню довіри до експертизи.

Для підвищення ефективності лінгвістичної експертизи необхідно [15]:

1. Розробити уніфіковані критерії ідентифікації мови ворожнечі, які б включали аналіз лексичного значення, стилістичної забарвленості, прагматичного наміру та контексту.

2. Стандартизувати термінологію для уникнення неоднозначностей у юридичній і лінгвістичній практиці.

3. Впровадити комплексний підхід, що поєднує семантико-текстуальний, дискурсивний і лінгвопрагматичний методи аналізу.

4. Розвивати міждисциплінарний підхід, залучаючи знання з психології, соціології та права для оцінки впливу текстів на аудиторію.

5. Створити спеціалізовані програми підготовки лінгвістів-експертів і платформи для обміну досвідом.

Ці заходи дозволять забезпечити об'єктивність і юридичну точність експертних висновків, а також підвищити ефективність правозастосування у справах про мову ворожнечі.

Отже, лінгвістична експертиза у справах про мову ворожнечі є складним і багатограним процесом, що стикається з низкою проблем доказування. До них належать нечіткість термінологічних визначень, суб'єктивність інтерпретації текстів, складність розмежування фактичних і оціночних висловлювань, а також вплив контексту на сприйняття мовленнєвих актів. Для підвищення ефективності експертизи необхідно розробити чіткі методологічні підходи, уніфікувати термінологію та враховувати екстралінгвістичні чинники. Подальші дослідження мають бути спрямовані на створення стандартизованих процедур аналізу, які забезпечать об'єктивність і юридичну точність у кваліфікації мови ворожнечі.

Література

1. Ажнюк Л.В. Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження. *Мовознавство*. 2016. № 3. С. 3–18.

2. Бондарчук В.В., Босак І.А. Особливості проведення семантико-текстуальної експертизи в розслідуванні прийняття пропозиції, обіцянки

або одержання неправомірної вигоди службовою особою. *Криміналістичний вісник*. 2023. № 2(40). С. 43–53.

3. Будко Т.В. Судово-лінгвістична та несудова (наукова) лінгвістична експертизи (теоретико-правові аспекти). *Криміналістика і судова експертиза*. 2016. Вип. 61. С. 306–320.

4. Харитонов О.І. Авторське право та авторознавча лінгвістична експертиза у цифрову добу: монографія. Одеса: Фенікс, 2017. 220 с.

5. Шевченко Л.І., Сизов Д.Ю. Лінгвістична експертиза: підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2021. 300 с.

6. Рекомендація № R(97)20 Комітету Міністрів Ради Європи про «наклепницькі висловлювання». Страсбург: Рада Європи, 1997. URL: <https://cedem.org.ua/library/rekomendatsiya-r-97-20-pro-naklepnytski-vyslovlyuvannya/> (дата звернення: 24.06.2025).

7. Михайленко М., Піддубна Н. Українська лінгвістична експертиза: основні вектори дослідження. Collection of scientific papers «SCIENTIA» (May 17, 2024; Sydney, Australia). Сідней: International Center of Scientific Research, 2024. С. 118–120.

8. Ажнюк Л.В. Словесний екстремізм та його лінгвістична діагностика. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Спецвипуск. С. 7–14.

9. Ажнюк Л.В. Лінгвістична параметризація мовного злочину: методологічні підходи. *Мова і суспільство*. 2017. Вип. 8. С. 33–46.

10. Кондратенко Н.В. Лінгвістична експертиза текстів політичної тематики: загальні принципи та прийоми. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2017. Вип. 12. С. 115–119.

11. Ажнюк Л.В. Лінгвістична експертиза в Україні: типологія та основні завдання. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. 2016. Вип. 4. С. 25–34.

12. Ярош А. «Мова ворожнечі» в українському та англійському онлайн-дискурсах. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 4. С. 238–245. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-4-238-245

13. Богославська М.О. Актуальні питання теорії судових лінгвістичних експертиз. *Криміна-*

лістика і судова експертиза. 2018. Вип. 63(1). С. 229–234.

14. Богданова І., Лептуга О. «Мова ворожнечі» в текстах українськомовного медіапростору. *Український світ у наукових парадигмах: збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*. 2020. Вип. 7. Харків: ХІФТ. С. 211.

15. Соколова-Височина Я.А. Призначення лінгвістичної експертизи мовлення під час розслідування злочинів проти основ національної безпеки України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 356.

References

1. Azhnyuk L.V. Typolohiya ob'ektiv linhvistychnoyi ekspertyzy i metodyka yikh doslidzhennya. *Movoznavstvo*. 2016. № 3. S. 3–18.

2. Bondarchuk V.V., Bosak I.A. Osoblyvosti provedennya semantyko-tekstualnoyi ekspertyzy v rozsliduvanni pryynyattya propozyitsiyi, obitsyanky abo oderzhannya nepravomirnoyi vyhody sluzhbovoyu osoboyu. *Kryminalistychnyy visnyk*. 2023. № 2(40). S. 43–53.

3. Budko T.V. Sudovo-linhvistychna ta nesudova (naukova) linhvistychna ekspertyzy (teoretyko-pravovi aspekty). *Kryminalistyka i sudova ekspertyza*. 2016. Vyp. 61. S. 306–320.

4. Kharytonova O.I. Avtorske pravo ta avtoroznavcha linhvistychna ekspertyza u tsyfrovu dobu: monohrafiya. Odesa: Feniks, 2017. 220 s.

5. Shevchenko L.I., Syzov D.Yu. Linhvistychna ekspertyza: pidruchnyk. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyy tsentr «Kyivskyy universytet», 2021. 300 s.

6. Rekomendatsiya № R(97)20 Komitetu Ministriv Rady Yevropy pro «naklepnytski vyslovlyuvannya». Strasburh: Rada Yevropy, 1997. URL: <https://cedem.org.ua/library/rekomendatsiya-r-97-20-pro-naklepnytski-vyslovlyuvannya/> (data zvernennya: 24.06.2025).

7. Mykhaylenko M., Piddubna N. Ukrayinska linhvistychna ekspertyza: osnovni vektory doslidzhennya. Collection of scientific papers «SCIENTIA» (May 17, 2024; Sydney, Australia). Sidney: International Center of Scientific Research, 2024. S. 118–120.

8. Azhnyuk L.V. Slovesnyy ekstremizm ta yoho linhvistychna diahnozyka. *Odeskyi linhvistychnyy visnyk*. 2017. Spetsvypusk. S. 7–14.

9. Azhnyuk L.V. Linhvistychna parametryzatsiya movnoho zlochyynu: metodolohichni pidkhydy. *Mova i suspilstvo*. 2017. Vyp. 8. S. 33–46.

10. Kondratenko N.V. Linhvistychna ekspertyza tekstiv politychnoyi tematyky: zahalni pryntsypy ta pryomy. *Aktualni problemy filolohiyi ta perekladovnavstva*. 2017. Vyp. 12. S. 115–119.

11. Azhnyuk L.V. Linhvistychna ekspertyza v Ukrayini: typolohiya ta osnovni zavdannya. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. 2016. Vyp. 4. S. 25–34.

12. Yarosh A. «Mova vorozhnechi» v ukrayinskomu ta anhliyskomu onlayn-dyskursakh. *Naukovyy visnyk Dniprovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2023. № 4. S. 238–245. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-4-238-245

13. Bohoslavskaya M.O. Aktualni pytannya teoriyi sudovykh linhvistychnykh ekspertyz. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza*. 2018. Vyp. 63(1). S. 229–234.

14. Bohdanova I., Leptuha O. «Mova vorozhnechi» v tekstakh ukrayinskomovnoho mediaprostoru. *Ukrayinskyi svit u naukovykh paradyhmakh: zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H.S. Skovorody*. 2020. Vyp. 7. Kharkiv: KHIFT. S. 211.

15. Sokolova-Vysochyna Ya.A. Pryznachennya linhvistychnoyi ekspertyzy movlennya pid chas rozsliduvannya zlochyyniv proty osnov natsionalnoyi bezpeky Ukrayiny. *Porivnyalno-analitychne pravo*. 2018. № 2. S. 356.

Khrystyna Kmetyk, Olena Leuska

LINGUISTIC EXPERTISE IN HATE SPEECH CASES: PROBABILITY ISSUES

State University «Kyiv Aviation Institute»
Liubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: khkmetyk@gmail.com, 6859778@stud.kai.edu.ua

The purpose of this article is to provide a comprehensive analysis of the problems of evidence substantiation in the process of linguistic expertise in cases related to hate speech, as well as to identify key challenges and determine directions for improving methodological approaches to the analysis of relevant texts in legal practice. Particular attention is paid to the correlation between linguistic and legal criteria for assessing speech acts that may contain signs of discrimination, hostility, or incitement to violence. **Research methods:** the study employs a set of general scientific and special methods, including semantic-textual analysis to examine the content structure of speech acts, discourse analysis to take into account social, political, and cultural contexts, and a linguopragmatic approach to determine the communicative intent of the author. In addition, the comparative legal method is used to analyse national and international approaches to defining and identifying hate speech. The application of these methods ensures the interdisciplinary nature and consistency of the research. **Results:** the study reveals that one of the main problems in proving hate speech cases is the lack of unified terminological definitions and standardized procedures for linguistic expertise, which leads to subjectivity in expert conclusions. Significant difficulties arise in distinguishing factual statements from evaluative judgments, as well as in identifying implicit meanings that may acquire provocative or discriminatory characteristics depending on the context. It is established that extralinguistic factors, including the socio-political situation, the type of discourse, and the characteristics of the digital communication environment, play a decisive role in the interpretation of speech acts. **Discussion:** the findings demonstrate that the effectiveness of linguistic expertise in hate speech cases largely depends on the application of a comprehensive approach combining linguistic, legal, and social criteria for text evaluation. The necessity of standardizing terminology, developing clear identification criteria, and implementing unified analytical procedures is substantiated in order to enhance objectivity and legal accuracy in the process of evidence substantiation.

Key words: linguistic expertise; hate speech; semantic-textual analysis; discourse analysis; linguopragmatics; evidence substantiation.

Стаття надійшла до редакції 18.12.2025